

Pravo na život u zajednici:

Pravobraniteljici se obratila djevojka s invaliditetom, s intelektualnim i mentalnim oštećenjem, lišena poslovne sposobnosti, smještena u centar za rehabilitaciju. Nezadovoljna je smještajem te želi da joj se osigura neki drugi smještaj. Imenovana navodi povredu svojih prava u centru – ograničena joj je sloboda na način da ne može ustanovu napustiti niti radi kraćih izlazaka ili odlaska na vikend. Ima mobitel, ali nije u funkciji jer joj nema tko zamijeniti bateriju. Skrbnica iz centra za socijalnu skrb je na rođiljom dopustu i nema se kome obratiti pritužbom ili zahtjevom za ostvarivanje svojih prava. Navodi kako je život u centru nepodnošljiv – jedan korisnik neprestano pred svima masturbira, uključujući i vrijeme ručka, korisnici fizički napadaju jedni druge.

Nadležni centar za socijalnu skrb upozoren je na odredbe Konvencije o pravima osoba s invaliditetom, ali i samog Zakona o socijalnoj skrbi kojim je zajamčeno osobama s invaliditetom poštovanje njihovih ljudskih prava, uključujući i pravo na slobodu kretanja, slobodu od nasilja, dostojanstvo, osobni integritet, pravo na izbor, i konačno pravo izabrati gdje i s kim će živjeti i da nisu obvezne živjeti bilo kojim nametnutim načinom života. Sukladno temeljnim načelima socijalne skrbi, prava u sustavu socijalne skrbi korisnik ostvaruje po načelu slobodnog izbora, u skladu s individualnim potrebama i uz aktivno sudjelovanje korisnika. Osoba koja je lišena poslovne sposobnosti također ima pravo sudjelovati i davati mišljenje u postupcima u kojima se odlučuje o njezinim pravima i interesima, a Obiteljskim zakonom propisana temeljna načela skrbništva za punoljetne osobe jamče im poštovanje njihovih stavova, zaštitu dostojanstva i dobrobiti, uključenost u zajednicu i samostalno donošenje odluka, kao i prihvaćanje želja i osobnih stavova štíćenika od strane skrbnika.

S obzirom na sve navedeno, nadležnom centru preporučili smo žurno ispitati navedene povrede prava pritužiteljice te sukladno utvrđenom poduzeti potrebne mjere radi zaštite njezinih interesa, što uključuje i promjenu mjesta i načina života.

U svom izvješću nadležni centar za socijalnu skrb je naveo kako je pritužiteljici pravo na uslugu smještaja priznato prije godinu dana, kako je u redovitom kontaktu sa skrbnicom te nemaju informacija o povreda njezinih prava; prema navodima skrbnice i stručnih radnika u centru dobro se adaptirala na smještaj. Svjesni činjenice da imenovana ima pravo izražavati svoje želje i mišljenje, centar je pokrenuo postupak premještanja imenovane u stambenu zajednicu u organizaciji udruge. Ona sama je također pisanim putem iskazala interes za premještanje. U kratkom vremenu nakon odgovora centra, pritužiteljici je osiguran život u stambenoj jedinici pružatelja usluge, priznavanjem prava na organizirano stanovanje.